

Generell informasjon om cellegift (cytostatika)- Pasientinformasjon

Kort beskrivelse av behandlingen

Her er informasjon om de vanligste bivirkningene av cellegiftbehandling og hvordan det kan påvirke hverdagen din. Mer informasjon og praktiske tips finnes på kreftlex.no. Du vil også få mer informasjon om akkurat den cellegiftkuren du skal ha.

Det finnes mange forskjellige typer cellegift. Alle virker hemmende på celledelingen i kroppen. Cellegift fraktes med blodet ut til celler og vev. Når cellegiften kommer frem til kreftsvulsten, tas den opp i kreftcellene. Det stanser eller hemmer celledelingen hos kreftcellene. Det gjør at kreftcellene dør.

Hvorfor gjennomføres behandlingen?

Det er ulike grunner til behandling med cellegift. Det er viktig at du vet hva som er hensikten med den behandlingen du får. Cellegift brukes for å bli frisk av kreftsykdom, men kan også gis for å forlenge livet og lindre plager som sykdommen forårsaker. Behandlingen du får er tilpasset deg og din sykdom.

Hvordan foregår behandlingen?

Det er vanlig å ta blodprøve for å se om blodverdiene er i orden før behandlingen starter. Har lege bestemt at du skal ha medikamenter for å motvirke kvalme eller allergi, så skal du ta dem før du kommer til sykehuset for behandling. Cellegift kan gis på flere måter. Vanligst er direkte inn i blodet (intravenøst) eller som tabletter. Dosen med cellegift er beregnet ut i fra balansen mellom hva friske celler tåler og hva som må til for å angripe kreftcellene. Det tas hensyn til høyde og vekt ved beregning av dosen. Ofte kombineres flere typer cellegift. Det gjør behandlingen mer effektiv, fordi de ulike stoffene angriper kreftcellene på forskjellige måter.

Bivirkninger og komplikasjoner

Cellegift kan gi plagsomme bivirkninger. Hvilke plager den enkelte opplever er avhengig av flere forhold, blant annet hvilken type cellegift som gis. Det varierer også fra person til person. Dessverre kan vi ikke på forhånd vite akkurat hvordan du vil reagere på cellegift. De vanligste bivirkningene er kvalme, tretthet, hårtap og svekket immunforsvar. Effekten av behandlingen er den samme uansett om man får bivirkninger eller ikke. Bivirkningene vil som regel avta og bli borte noen uker etter avsluttet behandling.

Avdeling for kreftbehandling

Bivirkninger oppstår fordi kroppens normale celler påvirkes av cellegiften. Normale celler tåler cellegiften bedre enn kreftceller, fordi de har større evne til å reparere seg selv. Cellegift påvirker fruktbarheten hos begge kjønn, og det kan være aktuelt å lagre egg- eller sædceller før behandlingen starter.

Kvalme

Ubehaget oppstår fra noen timer etter at kuren har startet og kan fortsette i timer eller dager etter avsluttet kur. Ved enkelte cellegiftkurer kommer kvalmen først etter noen dager. Kvalmestillende medikamenter gis rutinemessig ved de fleste cellegiftkurene.

Tretthet

Mange vil føle seg slitne og mangle overskudd i perioden med behandling. Det er vanlig å oppleve tretthet første uken etter en cellegiftkur. Noen opplever redusert hukommelse og oppmerksomhetsevne.

Håravfall

Noen typer cellegift kan gjøre at man blir tynnere i håret, mens andre gjør at man mister alt håret på hodet og kroppen. Håret vokser ut igjen etter avsluttet behandling.

Nedsatt immunforsvar

Vanligvis svekkes immunforsvaret 7-14 dager etter at cellegiftkuren ble startet. Det fører til økt risiko for infeksjon. Infeksjon i denne fasen kan utvikle seg raskt og bli svært alvorlig.

Fortell oss hvilke plager du opplever! Da kan vi sammen finne ut hva som er god og riktig behandling for deg. I den forbindelse er det også viktig å nevne at sykehuset har et palliativ team. De har spesialkompetanse i symptomlindring og kan bistå om plagene er vanskelige å lindre med vanlig behandling.

Forholdsregler

Arbeidsevne

Det er mulig å bli værende i jobb i perioden du får cellegift. For andre personer kan det være umulig å stå i jobb. Sammen med arbeidsgiver kan du finne gode løsninger som gjør det mulig å være i arbeid på tross av sykdom og behandling, eller å holde kontakten med arbeidsplassen under sykdomsfravær.

Fysisk aktivitet og hvile

Vi vil oppfordre deg til å leve så normalt som mulig. Det er bra å mosjonere hver dag, men det er viktig å finne en balanse mellom fysisk aktivitet og hvile. **Gi deg selv lov til å hvile mer enn du gjør til vanlig.** For mange kan flere korte turer om dagen fungere bedre enn én lang tur.

Mat og drikke

Behandling med cellegift kan føre til dårlig matlyst. Vi anbefaler at du unngår store og tungt fordøyelige måltider de første dagene etter en cellegiftkur. Andre generelle råd for den som har dårlig matlyst er heller kald mat enn varm mat, salt mat i stedet for søt mat og flytende mat fremfor fast mat. Prøv å drikke endel vann, helst to liter i døgnet. Det er viktig for å få skilt ut avfallsstoffer etter cellegiftbehandling. Det er ikke noe forbud mot alkohol, men vis måtehold da grensen for hva du tåler kan være endret.

Medisiner og kosttilskudd

Enkelte medisiner og kosttilskudd kan redusere effekten av behandlingen med cellegift. Fortell oss hva du pleier å ta av medisiner og kosttilskudd, og spør gjerne om råd før du starter med noe nytt.

Infeksjon

For å unngå infeksjon så er det viktig med god personlig hygiene. Vær også nøye med hånd- og munnhygiene. Unngå nærkontakt med mennesker med smittsom sykdom. Vær også nøye med håndtering av mat. Skyll frukt, bær og grønnsaker grundig. Spis ikke rått kjøtt eller fisk, og heller ikke modnings- og muggost. Egg fra godkjent, norsk egg-pakkeri kan spises.

Røyking

Røyking under behandling med cellegift kan forverre vanlige bivirkninger og redusere effekten av behandlingen. Det finnes en rekke behandlingsmuligheter og ressurser som kan hjelpe deg med røykeslutt.

Sol og solarium

Behandling med cellegift kan gi hudreaksjoner i sola. Det kan være at du blir lettere solbrent, får utslett, kløe og lignende. Avhengig av hudtypen så er det individuelt hva den enkelte tåler. Generelt gjelder det å begrense solingen de første dagene etter behandlingen, og bruk solkrem og beskyttende klær.

Seksualitet

Du kan være seksuelt aktiv i behandlingsperioden. Det kan være at situasjonen du er i og behandlingen du får, gir nedsatt lyst. Små rester fra behandlingen med cellegift vil skilles ut gjennom hud og slimhinner. Ønsker du å beskytte partneren din kan dere velge å bruke kondom de første 3-4 dagene etter kur.

Bilkjøring

Det er vanskelig på forhånd å vite hvordan behandlingen med cellegift vil påvirke din kjøreevne. Et råd er å la bilen stå den første gangen du får cellegift så du får erfart hvordan behandlingen påvirker deg. Dersom legen ikke har gitt deg føringer for om og når du ikke skal kjøre, er det opp til deg å vurdere om du er i stand til å kjøre.

Kilder for informasjonkreftlex.nohelsenorge.nominjournal.nokreftforeningen.nohelsebiblioteket.no[Lindrende behandling](#)[Brukermedvirkning og samvalg](#)